

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ**

Αθήνα, 31 / 03 / 2017

Αριθ. Πρωτ. : Φ.10043 / οικ.14224 / 430

**Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ (Δ14)
ΤΜΗΜΑ : Α΄**

Πληροφορίες : Ε. Ράπτη
Τηλέφωνο : 210 – 3368109
FAX : 210 – 3368116

ΠΡΟΣ : 1. ΕΦΚΑ

Γραφείο κ. Διοικητή

**Αγ. Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα**

**Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ13)
ΤΜΗΜΑ : Β΄, Γ΄**

Πληροφορίες : Χ. Γκιουλέκα, Ε. Κουτσιμπού
Τηλέφωνο : 210 – 3368111, 210 - 3368122

2. ΕΤΕΑΕΠ

Γραφείο κ. Διοικητή

**Φιλελλήνων 13 – 15
105 57 Αθήνα**

**Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (Δ15)
ΤΜΗΜΑ: Β΄, Γ΄**

Πληροφορίες :
Παν. Καρτσακλή (Επικουρική Ασφάλιση)
Τηλέφωνο : 210 – 3368162
Κων. Χαραγκιώνης (Εφάπαξ Παροχές)
Τηλέφωνο : 210 – 3368179
FAX : 210 – 3368148

**ΚΟΙΝ. : Γενικό Λογιστήριο του
Κράτους**

**Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα**

**Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110 – Αθήνα**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ
ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β΄: Συνταξιοδοτικής Πολιτικής
Τηλ : 213 – 2126701
FAX : 213 – 2126778
E – mail : dne@glk.gr**

**ΘΕΜΑ : «Παροχή συμπληρωματικών οδηγιών για την εφαρμογή των παρ. 3 και 4
του άρθρου 36 του ν.4387/2016»**

Με την αριθ. Φ.10043/οικ.58770/1442/19-12-2016 εγκύκλιό μας (ΑΔΑ : 6ΦΧ3465Θ1Ω-0ΧΞ), δόθηκαν οδηγίες για την εφαρμογή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που για την ίδια απασχόληση

υπάγονταν στην υποχρεωτική ασφάλιση δύο φορέων κύριας ασφάλισης ή ενός φορέα κύριας ασφάλισης και του Δημοσίου (π.χ. μηχανικός του Δημοσίου που υπαγόταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Δημοσίου και του ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ ή ιατρός του ΕΣΥ που υπαγόταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Δημοσίου και του ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ).

Κατόπιν ερωτημάτων που έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας, και για την ορθότερη εφαρμογή των ανωτέρω ρυθμίσεων, σας γνωρίζουμε επιπροσθέτως τα εξής:

A. Καθορισμός αποδοχών που υπόκεινται σε ασφαλιστικές εισφορές

Σε συνέχεια των σχετικών διυπουργικών ερμηνευτικών εγκυκλίων με τις οποίες δόθηκαν οδηγίες **σχετικά με τις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων που υπόκεινται σε ασφαλιστικές εισφορές** βάσει του άρθρου 5 του ν.4387/2016, διευκρινίζουμε τα εξής:

Οι οδηγίες που έχουν δοθεί σχετικά με τις συντάξιμες αποδοχές με την ανωτέρω εγκύκλιο **αφορούν σε υπαλλήλους με σχέση δημοσίου δικαίου, καθώς και σε δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής με το Δημόσιο**, ανεξαρτήτως εάν με το υφιστάμενο μέχρι 31/12/2016 καθεστώς υπάγονταν στην ασφάλιση του Δημοσίου ή φορέα κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και ανεξαρτήτως του χρόνου διορισμού (πριν ή μετά την 1/1/1993 ή την 1/1/2011).

Σημειώνουμε ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά.

Εάν όμως πρόκειται για μηχανικούς και υγειονομικούς που απασχολούνται στο Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ), οι ασφαλιστικές εισφορές υπέρ ΕΦΚΑ υπολογίζονται επί των πάσης φύσεως αποδοχών, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 38 του ν.4387/2016.

B. Καθορισμός ύψους ασφαλιστρού για την κύρια σύνταξη

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 5 και 38 του ν.4387/2016, το ύψος της ασφαλιστρού για την κύρια σύνταξη καθορίζεται σε 20%, επιμεριζόμενο κατά 6,67% και 13,33% μεταξύ ασφαλισμένου και εργοδότη αντίστοιχα. Σε περίπτωση που κατά την 31/12/2016 προβλέπονταν υψηλότερα ή χαμηλότερα ποσοστά ασφαλιστρού προβλέπεται σταδιακή προσαρμογή τους, ώστε από 1/1/2020 να ανέρχονται στα ανωτέρω ποσοστά.

Με βάση την ανωτέρω πρόβλεψη, σε περίπτωση πολλαπλής ασφάλισης για την ίδια απασχόληση, και για την οποία ο ασφαλισμένος κατέβαλε **μία τουλάχιστον εισφορά** ύψους 6,67%, εξακολουθεί να καταβάλλει και από 1/1/2017 μηνιαία εισφορά ύψους 6,67%, χωρίς σταδιακή προσαρμογή του ασφαλιστρού. Μη υπάρχουσής της συνθήκης αυτής (ήτοι να μην προβλεπόταν μέχρι 31/12/2016 μία τουλάχιστον εισφορά ασφαλισμένου ύψους 6,67%), αλλά η μηνιαία εισφορά ασφαλισμένου ήταν για τον έναν φορέα σταθερό ποσό και για τον άλλο φορέα ποσοστιαία εισφορά υψηλότερη ή

χαμηλότερη του 6,67%, τότε, και στην περίπτωση αυτή, ο ασφαλισμένος καταβάλλει από 1/1/2017 μηνιαία εισφορά ύψους 6,67%, χωρίς σταδιακή προσαρμογή του ασφαλιστρού.

Αντίστοιχα, εάν προβλεπόταν μέχρι 31/12/2016 μία τουλάχιστον εργοδοτική εισφορά ύψους 13,33%, τότε και από 1/1/2017 εξακολουθεί να καταβάλλεται εργοδοτική εισφορά ύψους 13,33%, χωρίς σταδιακή προσαρμογή του ασφαλιστρού. Μη υπάρχουσες της συνθήκης αυτής (ήτοι να μην προβλεπόταν μέχρι 31/12/2016 μία τουλάχιστον εργοδοτική εισφορά ύψους 13,33%), τότε η εργοδοτική εισφορά διαμορφώνεται σταδιακά σε 13,33%.

Επισημαίνουμε ότι η υποχρέωση καταβολής μίας ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ του ΕΦΚΑ βάσει των ρυθμίσεων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 διενεργείται χωρίς να απαιτείται η διαγραφή του ασφαλισμένου μηχανικού ή υγειονομικού από τους οικείους επιστημονικούς συλλόγους (ΤΕΕ, Ιατρικούς Συλλόγους κ.λπ.).

Γ. Προαιρετική ασφάλιση των μέχρι 31/12/1992 ασφαλισμένων που διορίστηκαν στο Δημόσιο μετά την 1/1/1993

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 4 του ν.2084/1992, όπως ισχύουν, οι μέχρι 31/12/1992 ασφαλισμένοι που διορίστηκαν στο δημόσιο από την 1/1/1993 μέχρι 31/12/2010, για τους οποίους βάσει των καταστατικών διατάξεων του ΤΣΜΕΔΕ και του ΤΣΑΥ προβλεπόταν υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση των ανωτέρω φορέων, υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση των ανωτέρω κλαδικών Ταμείων, μπορούσαν όμως να υπαχθούν προαιρετικά στην ασφάλιση του Δημοσίου καταβάλλοντας την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν.1902/1990 εισφορά ύψους 6,67%.

Μετά από την ισχύ του ν.4387/2016, η ανωτέρω ρύθμιση δεν έχει εφαρμογή, και, ως εκ τούτου, τα πρόσωπα που είχαν υπαχθεί στην προαιρετική ασφάλιση του Δημοσίου βάσει των ανωτέρω διατάξεων του ν.2084/1992 και επιθυμούν να συνεχίσουν την προαιρετική τους ασφάλιση θα καταβάλλουν μηνιαία εισφορά ύψους 20%, υπολογιζόμενη επί των αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορά για την υποχρεωτική ασφάλιση.

Ευνόητο είναι ότι οι ασφαλισμένοι που υπήχθησαν στην προαιρετική ασφάλιση θεωρώντας ότι το ασφαλιστρού ανέρχεται σε 6,67% αντί του 20%, μπορούν, μετά την ανωτέρω αλλαγή που προκύπτει, να διακόψουν την προαιρετική τους ασφάλιση. Σε αυτή και μόνο την περίπτωση είναι δυνατή η επιστροφή των εισφορών προαιρετικής ασφάλισης που έχουν καταβληθεί. Σε περίπτωση δε που επιθυμούν να συνεχίσουν την προαιρετική ασφάλιση θα πρέπει να καταβληθεί η προκύπτουσα διαφορά.

Συνεπώς, επέρχεται τροποποίηση στην περίπτωση του Παραδείγματος 5 της αριθ. Φ.10043/οικ.58770/1442/19-12-2016 εγκυκλίου μας, το οποίο διαμορφώνεται ως εξής:
«Παράδειγμα 5

Μηχανικός του Δημοσίου, ασφαλισμένος μέχρι 31/12/1992 (παλιός ασφαλισμένος) που έχει διοριστεί στο Δημόσιο μετά την 1/1/1993, υπαγόταν μέχρι 31/12/2016

υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ και προαιρετικά στο Δημόσιο. Από 1/1/2017 και μετά, ο εν λόγω ασφαλισμένος καταβάλλει μία ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΦΚΑ.

Μέχρι 31/12/2016, για το εν λόγω ασφαλισμένο οι ασφαλιστικές εισφορές έχουν διαμορφωθεί ως εξής:

α. Για την ασφάλιση του ΤΣΜΕΔΕ, ο ασφαλισμένος καταβάλλει εισφορά ύψους 6,67% και ο εργοδότης εισφορά ύψους 13,33%.

β. Για την προαιρετική ασφάλιση του Δημοσίου ο ασφαλισμένος καταβάλλει εισφορά ύψους 6,67%

Συνεπώς, από 1/1/2017, για την υποχρεωτική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από τον εργοδότη, επί των αποδοχών όπως αυτές καθορίζονται στις σχετικές διυπουργικές ερμηνευτικές εγκυκλίους.

Εάν ο εν λόγω ασφαλισμένος συνεχίσει την προαιρετική του ασφάλιση καταβάλλει μηνιαία εισφορά ύψους 20% επί των αποδοχών, όπως αυτές καθορίζονται στις σχετικές διυπουργικές ερμηνευτικές εγκυκλίους.

Επισημαίνουμε ότι οι εν λόγω ασφαλισμένοι που είχαν υπαχθεί προαιρετικά στην ασφάλιση του Δημοσίου μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να διακόψουν οποτεδήποτε την προαιρετική τους ασφάλιση ή να υπαχθούν εκ νέου σε αυτήν.

Δ. Προαιρετική ασφάλιση των από 1/1/1993 ασφαλισμένων

Στις περιπτώσεις ασφαλισμένων από την 1/1/1993 και μετά που είχαν υπαχθεί προαιρετικά στην ασφάλιση δεύτερου φορέα βάσει των διατάξεων των άρθρων 17 παρ. 4 και 39 του ν.2084/1992, και για την δεύτερη αυτή ασφάλιση μέχρι 31/12/2016 προβλεπόταν η καταβολή εισφοράς ύψους 30% (εισφορά ασφαλισμένου, εργοδότη και Κράτους), τα εν λόγω πρόσωπα, εφόσον επιθυμούν, δύνανται να συνεχίσουν την προαιρετική μηνιαία καταβολή δεύτερης εισφοράς και μετά την 1/1/2017, σε ποσοστό 20%. Και στην περίπτωση αυτή η προαιρετική δεύτερη εισφορά υπολογίζεται επί των αποδοχών που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της υποχρεωτικής εισφοράς.

Για την καλύτερη κατανόηση, παραθέτουμε τα εξής παραδείγματα για την κύρια σύνταξη μηχανικών και υγειονομικών του Δημοσίου (υπάλληλοι με σχέση δημοσίου δικαίου):

	Παλιός / Νέος Ασφαλισμένος	Διορισμός στο Δημόσιο	Ύψος ασφαλιστικών εισφορών μέχρι 31/12/2016	Ύψος ασφαλιστικών εισφορών από 1/1/2017	Συντάξιμες Αποδοχές ¹
Μηχανικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Μέχρι 31/12/1992	Δημόσιο (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική	ΕΦΚΑ (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος	ΕΦΚΑ (υποχρεωτική): Περίπτωση Α1 ή Β της

			εισφορά <u>ΤΣΜΕΔΕ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): 20% ο ασφαλισμένος	εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Μηχανικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΜΕΔΕ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> (προαιρετική): 6,67% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Μηχανικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΜΕΔΕ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Μηχανικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΜΕΔΕ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> (προαιρετική): 30% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου
Μηχανικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΜΕΔΕ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Μέχρι 31/12/1992	<u>Δημόσιο</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά <u>ΤΣΑΥ</u> (υποχρεωτική):	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική):

			€188,30 ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> 20% ο ασφαλισμένος	Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Μέχρι 31/12/1992	<u>Δημόσιο</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά <u>ΤΣΑΥ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> €188,30 ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος και 3,34% εργοδοτική εισφορά (μεταβατικότητα) <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΑΥ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> €188,30 ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> <u>(προαιρετική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΑΥ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> €188,30 ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> <u>(προαιρετική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος και 3,34% εργοδοτική εισφορά (μεταβατικότητα) <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(προαιρετική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΑΥ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> €188,30 ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> Περίπτωση Α1 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Παλιός Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΑΥ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> €188,30 ο	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> 6,67% ο	<u>ΕΦΚΑ</u> <u>(υποχρεωτική):</u> Περίπτωση Α1

			ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά	ασφαλισμένος και 3,34% εργοδοτική εισφορά (μεταβατικότητα)	ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΑΥ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> (προαιρετική): 30% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/1993	<u>ΤΣΑΥ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά <u>Δημόσιο</u> (προαιρετική): 30% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 3,34% εργοδοτική εισφορά (μεταβατικότητα) <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): 20% ο ασφαλισμένος	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου <u>ΕΦΚΑ</u> (προαιρετική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΑΥ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου
Υγειονομικός	Νέος Ασφαλισμένος	Από 1/1/2011	<u>ΤΣΑΥ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος, χωρίς εργοδοτική εισφορά	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): 6,67% ο ασφαλισμένος και 3,34% εργοδοτική εισφορά (μεταβατικότητα)	<u>ΕΦΚΑ</u> (υποχρεωτική): Περίπτωση Α2 ή Β της εγκυκλίου

¹ όπως αυτές καθορίζονται κατά περίπτωση στην αριθ.πρωτ. 2/24112/ΔΕΠ/31-03-2017 εγκύκλιο.

Διευκρινίζουμε ότι σε περίπτωση **υπαλλήλων των ανωτέρω κατηγοριών που διορίζονται μετά την 1/1/2017**, ανεξαρτήτως εάν υπάρχει ή όχι προϋπηρεσία στο Δημόσιο και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, καταβάλλονται για τον κλάδο σύνταξης εισφορές **ύψους 6,67% ο ασφαλισμένος και 13,33% ο εργοδότης**, χωρίς

να εφαρμόζονται στην περίπτωση αυτή τυχόν μεταβατικά ποσοστά εργοδοτικής εισφοράς σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Ε. Αναδρομική εφαρμογή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016

Οι ρυθμίσεις των ανωτέρω παραγράφων έχουν εφαρμογή από 1/1/2017. Σε περίπτωση όμως που δεν έχει καταστεί εφικτή η έγκαιρη εφαρμογή τους, οι υπηρεσίες θα πρέπει να προχωρήσουν σε τακτοποίηση το συντομότερο δυνατό. Ευνόητο είναι ότι σε περίπτωση που προκύψουν διαφορές, αυτές θα πρέπει να ρυθμιστούν είτε μέσω διενέργειας συμπηφισμών ή επιστροφής ασφαλιστικών εισφορών.

ΣΤ. Εφαρμογή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 σε περίπτωση πολλαπλής ασφάλισης σε φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ φορέων)

Ι. Στις ρυθμίσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 εμπίπτουν επίσης και οι παλαιοί ασφαλισμένοι για τους οποίους προέκυπτε μέχρι 31/12/2016 βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων υποχρέωση ασφάλισης για την ίδια απασχόληση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης (πλην Δημοσίου). Η εν λόγω κατηγορία αφορά μηχανικούς, υγειονομικούς και δικηγόρους με έμμισθη εντολή που για την ίδια απασχόληση υπάγονταν στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην Ειδικά Ταμεία και στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ ή ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ ή ΕΤΑΑ – Τομέας Ασφάλισης Νομικών (για παράδειγμα υποχρεωτική ασφάλιση μηχανικού στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠ – ΟΤΕ και στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ).

Για τα εν λόγω πρόσωπα η εισφορά υπολογίζεται επί των αποδοχών που καθορίζονται στο άρθρο 38, παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016, δηλαδή επί των πάσης φύσεως αποδοχών, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας, τα δε ποσοστά εισφορών καθορίζονται σύμφωνα με τα κατωτέρω παραδείγματα.

Σε περίπτωση που τα εν λόγω πρόσωπα επιθυμούν να καταβάλλουν προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά, το ύψος αυτής ορίζεται, όπως προαναφέρθηκε, σε 20% επί των πάσης φύσεως αποδοχών επί των οποίων υπολογίζεται η υποχρεωτική εισφορά.

Παράδειγμα 1

Παλιός ασφαλισμένος (έναρξη ασφάλισης μέχρι 31.12.1992) - ασφαλισμένος στο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ κατά την ημερομηνία ένταξης του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1.8.2008) που απασχολείται στον ΟΤΕ ως μηχανικός ασφαλιζόταν μέχρι 31/12/2016 υποχρεωτικά στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠ – ΟΤΕ και στο ΕΤΑΑ –

ΤΣΜΕΔΕ. Από 1/1/2017 και μετά, ο εν λόγω ασφαλισμένος καταβάλλει μία υποχρεωτική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΦΚΑ.

Ειδικότερα:

Για την ασφάλιση στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠ – ΟΤΕ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε για το έτος 2016 μηνιαία εισφορά ύψους 8,835% και ο εργοδότης ΟΤΕ 19,165%.

Για την ασφάλιση στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε μηνιαία εισφορά το έτος 2016 ύψους 6,67% και ο εργοδότης 13,33%.

Συνεπώς, από 1/1/2017 για την υποχρεωτική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από τον εργοδότη, επί των πάσης φύσεως αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Εάν ο εν λόγω ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά, το ύψος αυτής διαμορφώνεται σε 20% επί των πάσης φύσεως αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 2

Παλιός ασφαλισμένος (έναρξη ασφάλισης μέχρι 31.12.1992) - ασφαλισμένος στο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ κατά την ημερομηνία ένταξής του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1.8.2008) που απασχολείται στον ΟΤΕ ως ιατρός ασφαλιζόταν μέχρι 31/12/2016 υποχρεωτικά στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠ – ΟΤΕ και στο ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ. Από 1/1/2017 και μετά, ο εν λόγω ασφαλισμένος καταβάλλει μία υποχρεωτική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΦΚΑ.

Για την ασφάλιση στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠ – ΟΤΕ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε για το έτος 2016 μηνιαία εισφορά ύψους 8,835% και ο εργοδότης 19,165%.

Για την ασφάλιση στο ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ, ο ασφαλισμένος το έτος 2016 κατέβαλε μηνιαία εισφορά ύψους €188,30 ο ασφαλισμένος και ο εργοδότης 13,33%.

Συνεπώς, από 1/1/2017 για την υποχρεωτική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο (χωρίς μεταβατική προσαρμογή της εισφοράς του ασφαλισμένου) και 13,33% από τον εργοδότη, επί των πάσης φύσεως αποδοχών του ασφαλισμένου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Εάν ο εν λόγω ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά, το ύψος αυτής διαμορφώνεται σε 20% επί των αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 3

Παλιός ασφαλισμένος (έναρξη ασφάλισης μέχρι 31.12.1992) - ασφαλισμένος στο Ταμείο Συντάξεως Προσωπικού ΕΤΕ κατά την ημερομηνία ένταξής του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1.8.2008), που απασχολείται στην ΕΤΕ ως δικηγόρος με έμμισθη εντολή ασφαλιζόταν μέχρι 31/12/2016 υποχρεωτικά στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΣΠ –ΕΤΕ και στο ΕΤΑΑ – Τομέας Ασφάλισης Νομικών. Από 1/1/2017 και μετά, ο εν λόγω ασφαλισμένος καταβάλλει μία υποχρεωτική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΦΚΑ.

Για την ασφάλιση στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΣΠ – ΕΤΕ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε μηνιαία εισφορά ύψους 8,835% και ο εργοδότης 19,935%.

Για την ασφάλιση στο ΕΤΑΑ – Τομέας Ασφάλισης Νομικών, ο ασφαλισμένος κατέβαλε μηνιαία εισφορά ίση με την εισφορά του ελεύθερου επαγγελματία, επιμεριζόμενη κατά 1/3 (6,67%) στον ασφαλισμένο και κατά 2/3 (13,33%) στον εργοδότη. Επιπλέον ο εργοδότης κατέβαλε μηνιαία εισφορά ύψους 3% επί των αποδοχών για ποσό μέχρι το βασικό μισθό του 13^{ου} μισθολογικού κλιμακίου δημοσίου πολιτικού υπαλλήλου και 5% για το επιπλέον ποσό των αποδοχών.

Συνεπώς, από 1/1/2017 για την υποχρεωτική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από τον εργοδότη, επί των πάσης φύσεως αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38, παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Εάν ο εν λόγω ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά, το ύψος αυτής διαμορφώνεται σε 20% επί των αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 4

Μηχανικός εγγεγραμμένος στο ΤΕΕ, απογεγραμμένος ναυτικός, ο οποίος εργάζεται αποκλειστικά ως μηχανικός σε δεξαμενόπλοιο με ελληνική σημαία.

Από 1.1.2017, και για όσο διάστημα χρονικό διάστημα υπάρχει αποκλειστική απασχόληση ως μηχανικού, για τον ασφαλισμένο αυτόν καταβάλλεται εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώην ΝΑΤ (παρ. 6 του άρθρου 38 του ν.4387/2016).

Σημειώνουμε ότι εάν πρόκειται για απογεγραμμένο ναυτικό ο οποίος ασκεί ελεύθερο επάγγελμα ως μηχανικός, τότε στην περίπτωση αυτή έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 5

Παλαιός ασφαλισμένος (έναρξη ασφάλισης μέχρι 31.12.1992) - που απασχολείται ως μηχανικός σε ΝΠΔΔ και υπάγεται στην ασφάλιση του Ειδικού Καθεστώτος του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (διορισμός μέχρι 31/12/1992) και στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ. Από 1/1/2017 και μετά, ο εν λόγω ασφαλισμένος καταβάλλει μία υποχρεωτική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΦΚΑ.

Ειδικότερα:

Για την ασφάλιση στο Ειδικό Καθεστώς του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε για το έτος 2016 μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% και ο εργοδότης 25,33%.

Για την ασφάλιση στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ, ο ασφαλισμένος κατέβαλε μηνιαία εισφορά το έτος 2016 ύψους 6,67% και ο εργοδότης 13,33%.

Συνεπώς, από 1/1/2017 για την υποχρεωτική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ύψους 6,67% από τον ασφαλισμένο και 13,33% από τον εργοδότη, επί των αποδοχών του ασφαλισμένου σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές διυπουργικές ερμηνευτικές εγκυκλίους.

Εάν ο εν λόγω ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά, το ύψος αυτής διαμορφώνεται σε 20% επί των αποδοχών του ασφαλισμένου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές παραπάνω διυπουργικές εγκυκλίους.

II. Επικουρική ασφάλιση - Εφάπαξ Παροχή

Ως προς την **επικουρική ασφάλιση** των ανωτέρω προσώπων, που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. καταβάλλεται, από 1.1.2017, μηνιαία ασφαλιστική εισφορά μισθωτού, η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 97 του ν.4387/2016 υπολογίζεται σε ποσοστό 3,5% για τον ασφαλισμένο και 3,5% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του ασφαλισμένου, (σχετική η υπ' αριθμ.Φ.80020/οικ.22104/Δ15.405/30.6.2016/ΑΔΑ: ΩΒΔ4465Θ1Ω-ΒΥ0 εγκύκλιος).

Ως προς την **ασφάλιση για εφάπαξ παροχή** των εν λόγω προσώπων για τους οποίους για την ίδια απασχόληση προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθ. 76 του ν.4387/2016 υποχρέωση ασφάλισης σε περισσότερα του ενός ταμεία, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς πρόνοιας που εντάσσονται στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., καταβάλλεται υποχρεωτικά, από 1/1/2017, μία ασφαλιστική εισφορά στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., μετά από επιλογή τους. Στους ασφαλισμένους αυτής της κατηγορίας δίνεται η δυνατότητα προαιρετικής καταβολής της δεύτερης ασφαλιστικής εισφοράς, κατόπιν σχετικής αίτησης. Εάν κάποιος ασφαλισμένος επιλέξει να καταβάλλει προαιρετικά δεύτερη ασφαλιστική εισφορά το ύψος αυτής διαμορφώνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β. της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν.4387/2016, όπως κάθε φορά ισχύει.

Συνεπώς, από 1/1/2017 και μετά, στις περιπτώσεις που για την ίδια απασχόληση υφίσταται υποχρέωση ασφάλισης για εφάπαξ παροχή, καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο μηνιαία ασφαλιστική εισφορά μισθωτού, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται με βάση τα οριζόμενα της περ. β. της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν.4387/2016 όπως ισχύει.

Σύμφωνα με αυτήν:

α) για τους μισθωτούς από 1/1/1993 και εφεξής ασφαλισμένους το ποσό της μηνιαίας εισφοράς ορίζεται σε ποσοστό 4% υπολογιζόμενο επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στο άρθ. 38 του ν.4387/2016,

β) για τους μισθωτούς μέχρι 31/12/1992 ασφαλισμένους εφαρμόζονται οι επιμέρους καταστατικές διατάξεις των εντασσομένων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών στο ΕΤΕΑΕΠ με εξαίρεση τους μισθωτούς ασφαλισμένους στους τομείς πρόνοιας του τ. ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, των οποίων τα ποσοστά εισφορών υπολογίζονται επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στο άρθ. 38 του ν.4387/2016.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι, η υποχρέωση ή μη υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης και στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. για τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις διατάξεις των παρ.3 και 4 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 76 του ίδιου νόμου, στο οποίο καθορίζονται τα ασφαλιστέα πρόσωπα του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Ζ. Αξιοποίηση χρόνου ασφάλισης

Ως προς την αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης, με την αριθ. Φ.10043/οικ.58770/1442/19-12-2016 εγκύκλιο σας έχουμε γνωρίσει ότι οι ασφαλισμένοι που θεμελιώνουν δεύτερο συνταξιοδοτικό δικαίωμα λαμβάνουν δεύτερη ανταποδοτική σύνταξη βάσει των άρθρων 8 και 28 του ν.4387/2016, ενώ όσοι δεν θεμελιώνουν δεύτερο συνταξιοδοτικό δικαίωμα δικαιούνται προσαύξησης της ανταποδοτικής τους σύνταξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 17 και στην παρ. 5 του άρθρου 36 του ν.4387/2016.

Στο ανωτέρω πλαίσιο διευκρινίζεται ότι στις περιπτώσεις που θεμελιώνεται δεύτερο συνταξιοδοτικό δικαίωμα ο ασφαλισμένος μπορεί αντί της λήψης δεύτερης ανταποδοτικής σύνταξης να επιλέξει να λάβει προσαύξηση της ανταποδοτικής του σύνταξης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 17 και στην παρ. 5 του άρθρου 36 του ν.4387/2016.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Γ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υφυπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Κ.Α.
3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντη Κ.Α.
4. Δ/ση Κ.Α.Α.Α. (Δ14) – Τμήμα Α' (3)
5. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)
6. Δ/ση Πρόσθετης Ασφάλισης (Δ15)
7. Λοιπές Διευθύνσεις και αυτοτελές Τμήμα της ΓΓΚΑ